

Out Can Be In ПРИРАЧНИК

На првин, важно е да се истакне дека, исто како и антрополошка студија за непознато општество, секогаш се работи за шпекулативна вежба.

Реконструирањето на нешто што повеќе не постои, или дури и обидот да се разбере она што ни е радикално туѓо, бара значителен напор на имагинација, кога често се доближува до книжевното создавање” – Мартин Ебер, „Етно-фантастика: самиот себеси како друг” Solaris 134.

Следново, следствено, претставува само гледна точка базирана на искуства стекнати со лица со нарушување од аутистичниот спектар (TSA). На пример, еден жител на FAM Les Capelières, овде наречен Пол, чија приказна има за цел да му даде глас, да зборува од перспектива на „ас“. Едно „ас“ на пресекот меѓу деталното набљудување на овој човек и имагинацијата.

Да се обидеме да ги разбереме Пол, Лу, Сузи, Лео.
Да се обидеме да влеземе во нивниот свет.

Содержина

Во светот на Пол	стр.4
Приказна	стр.5
Анализа	стр.11
Во светот на Сузи	стр.13
Приказна	стр.14
Анализа	стр.20
Во светот на Лу	стр.22
Приказна	стр.23
Анализа	стр.28
Leo'nun dünyasında	стр.30
Приказна	стр.31
Анализа	стр.36
Еден ден да, еден ден не.....	стр.39
Приказна	стр.42
Анализа	стр.49
Кога средбата не се случува	стр.51
Приказна	стр.52
Анализа	стр.59

Во светот на ПОЛ

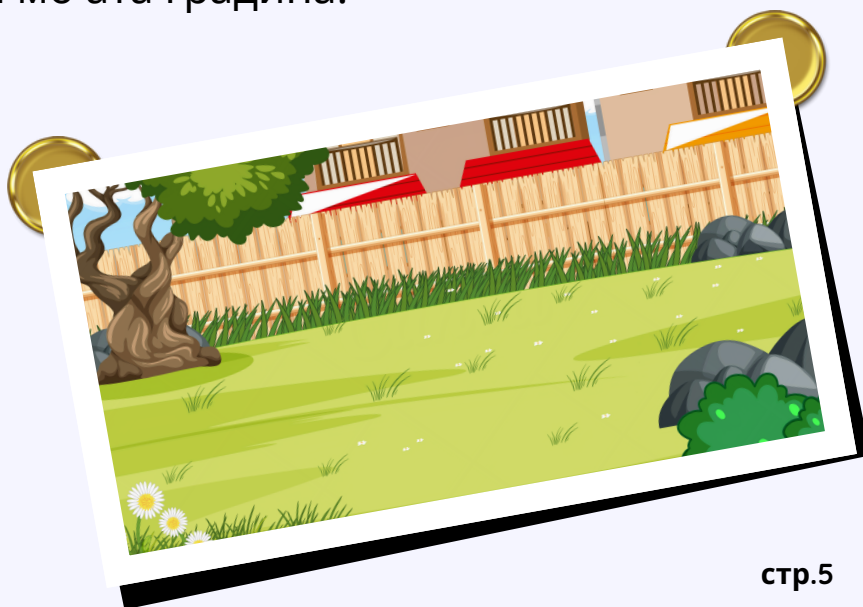

Тука е мо ата куќа

Мо ата куќа е голема.

Исто така, голема е и мо ата градина.

Има и луѓе во мо ата куќа, многу луѓе.
Тука се Борис, Елодие, Жермен, Жак, Андре, Ане... И потоа
други, но ги заборавив нивните имиња.

Сите имаме наша соба, сами.

Тоа е добро, сакам да бидам сам.

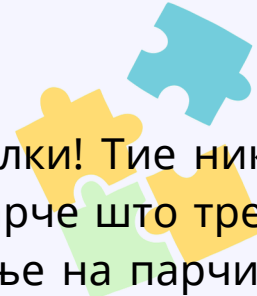
Сакам да играм, да шетам, да гледам.

Она што малку ми пречи е што не поминува ден без
да до де Ален...
или Софи...
или пак Матиас,
Мари и понекогаш други, но ги заборавив нивните имиња,
и да ме прашаат да одам во трпезари ата да адам,
иако не сакам да адам,
да одам во простори ата за активности,
иако почнав со мо ата сложувалка,
да излезам со нив,
иако сакам да останам легнат,
да одам на состанок со медицинската сестра,
психологот,
психомоторниот терапевт.

иако не сакам!

Мо ата куќа е добра, но тоа што не ми се допаѓа е што секогаш ми бараат да направам нешто, додека, ас, тоа што сакам да правам е токму да тоа правам она што ас сакам и кога ас сакам...

Дури и сложувалката... Обожавам сложувалки! Тие никогаш не завршуваат. Секогаш има едно мало парче што треба да се на де! Токму тоа ми се допаѓа: спо ување на парчињата. Понекогаш не оди, се запнува. Често, дури, но кога одеднаш едно мало парче картон чудно исечено совршено се вклопува во друго, тогаш... тоа е среќа! Обожавам сложувалки! И добро, дури и сложувалката, ако Ален ми побара да а земам сложувалката, иако не е моментот, ќе одби ам! А ако инсистира, можам дури и да се налутам! Не, тоа што го сакам е да правам работи кога е моментот.

Некои веруваат дека не зборувам, но тоа не е вистина! Како што вели Софи, веќе? Таа вели дека сум... невербален, нопербал... или неко сличен збор...

Но всушност, зборувам, дури многу, но другите не знаат затоа што тоа е често во мо ата соба.

Затоа што тоа е моментот!

Кога е моментот, тогаш ми се сака.

Во мо ата куќа, има и луѓе што доаѓаат, луѓе што поминуваат.

Ми се допаѓа тоа, да видам нови луѓе што не ги познавам. Шетам по градината, ги гледам оддалеку, продолжувам да шетам, шетам, но ги гледам.

Понекогаш, треба да се прават работи со нив... сликање, танцување, музика... многу работи.

Се разбира, кога е моментот, ми се допаѓа.

Но ако не е моментот, останувам тука, но не правам ништо или, пак, одам.

Она што ми пречи со моментот е што никогаш не знам кога ќе до де.

Еден ден, имаше луѓе што пеат.

Моментот не до де.

Го барав, но не, не беше тука.

Ги слушнав како пеат, дури беше и Жак, Ан и Борис, беше убаво!

Но ас останав надвор, само ги гледав и потоа ги слушав зад вратата.

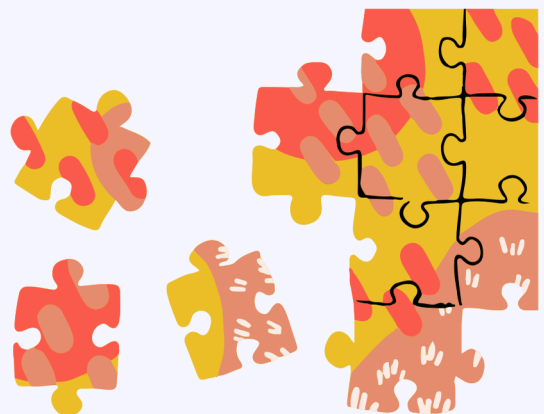

Кога Жак, Ан и Борис си заминаа, отидов да а земам мо ата сложувалка затоа што беше таму каде што пееле и тоа до де моментот за загатката..

Луѓето што поминуваат пее ќи, не тие од куќата, тие што не ги познавам, беа тука. Тие зборуваа, зборуваа, а ас се обидував да ги вклопам парчињата од мо ата сложувалка. Го слушав гласот на луѓето што поминуваат, тие се мешаа со ехото на гласовите на Борис, Ан и Жак, кое одекнуваше во мо ата глава, беше добро, беше убаво! Одеднаш, моментот до де, запеав со Борис, Ан и Жак кои пее а во мо ата глава. Тие што беа тука, до мене, беа изненадени.

Тие престанале за момент да зборуваат, а потоа продолжиле.

А мене, тоа што ме изненади е што имаше многу парчиња што се вклопуваа сами.

Добро е кога е моментот!

Јас, тоа што го сакам е да правам што сакам, кога сакам!

Анализа

Еве ги главните карактеристики на личноста на Паул:

- Солитарен
- Тешко поднесува ограничувања*
- Претпочита неформални активности
- Спокоен и нежен
- Невербален**

*Избегнувањето на моментот што не му одговара може да носи ризици, од неугодност до гнев или криза.

**Понекогаш го користи говорот, но ретко е во согласност со ситуацијата.

Што, ни овозможува да разбереме за Паул:

- Наметнување активност кога то се противи на тоа не само што е непотребно, туку може да има негативни последици (што е спротивно на целта на секоја активност која се спроведува во овој контекст).
- Групните активности не се на погодни.
- Планираните активности претставуваат тешкотии.
- То претпочита да биде со интервенционерите отколку да биде во активност со нив.

Подобро разбирање на Паул не значи задолжително откажување од сите проекти за редовни и групни активности со него.

Тука се работи за прилагодување на ритамот на Паул, барем во првата фаза, и за внимание на поавата, иако неочекувана, на поволните моменти за него.

Во втората фаза, кога ќе се изгради взаемна доверба, тогаш можеби ќе биде можно постепено да се насочи Паул кон активност која првобитно не била погодна за него.

Се чини дека присуството „планинско“, без директна адреса и без очекувања, заедно со привременоста прилагодена на ритмот на Паул, се многу попогодни за него отколку претходно утврдени и строги планови.

Може дури да се смета дека тоа е централен елемент во светот на Паул.

Следствено, внимателното набљудување кое се следи со шпекулативно проучување – дозволува да се идентификуваат елементи кои можат да служат како модалитети за воспоставување квалитетна врска со Паул. Барем, ова е патека што треба да се истражи, потврди или негира, и никогаш да не се претвори во фиксни принципи – кои би станале ограничување – туку напротив, да остане можност, меѓу другите, секогаш променлива и жива.

Во светот на СУЗИ

Сузи е млада жена, ко а има нешто помалку од дваесет години. Таа живее сама со сво ата ма ка.
Сузи сака да пее, ми кажува не зината ма ка, таа сонува да стане пе ачка.

Кога Сузи ќе пристигне на музичката работилница, таа се двоуми да влезе. Преферира прво да остане во ходникот, што исто така ѝ овозможува да остане блиску до нејзината мајка.

Но само не зините стапала сакаат да продолжат, остатокот од не зиното тело, пак, изгледа како да е задржано одназад со неко имагинарен кабел – или можеби то е едноставно невидлив

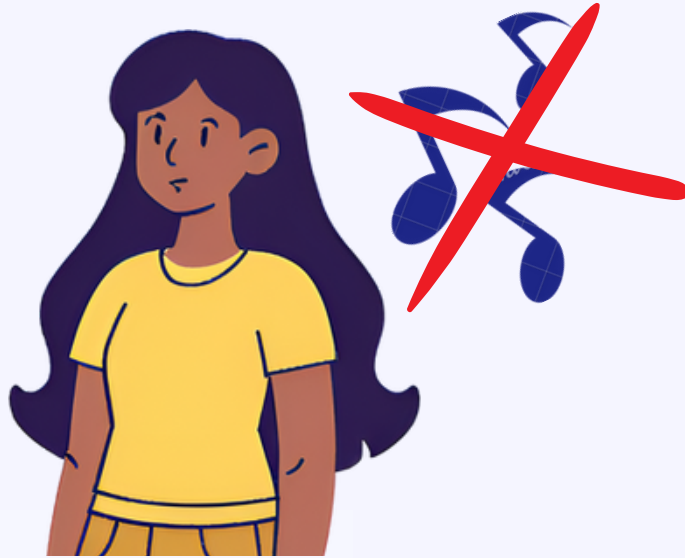
При првата сеси а, не ќе а слушнеме гласот на Сузи, кратка размена на погледи и еден чекор напред се двата елементи кои Сузи ќе ни ги даде од себе. Сепак, не зината ма ка ми се авува неколку дена подоцна, биде ки Сузи сака да се врати.

Ќе бидат потребни неколку работилници за Сузи да влезе во простори ата, со останатите, уште неколку за да сведочи со продолжен поглед за не зиното полно присуство меѓу нас и уште неколку други за да ни го „понуди“ не зиниот глас, да си дозволи да пее со нас.

Што се случило за да на крајот таа прифати да ја отвори устата и да пушти звуци - и не било какви звуци, затоа што гласот на Сузи е нежен и хармоничен? Изгледа дека клучот се наоѓа во една песна.

Еден ден, како што беше мо ата навика, а побарав Сузи да пее со нас. Ништо во не зината положба не укажуваше на неугодност од не зина страна, само не зиниот молк не неќ остави без прашања, нас, интервенентите.

Можам да кажам дека таа нас не' вознемируваше, не' загрижуваше, па дури и не' предизвикуваше анксиозност.

Правевме се што можевме за да не покажеме ништо, но треба да признаеме дека таа претставуваше предизвик за нас. Споделувавме непријатно чувство, чувството дека не успеваме да ја разбереме загатката што ја претставуваа Сузи и не зиниот молк.

Сигурно тоа беше посебен момент кога оваа емоција, која ме опфати за еден миг, стана толку силна што ме потопи и за единствен одговор имав песна.

Процесот беше толку брз што не остави простор за размислување. Во водство на некој непознат рефлекс, започнав да пеам една српска песна*, која со сигурност имаше за цел да ме смири, да ми даде звучно тело на мојата безнадежност, на мојата немоќ.

****Оваа песна всушност се пее во неколку словенечки земји, но ми беше пренесена како српска. Станува збор за љубовна песна која ја опева дрвото наместо саканата личност, што ја задоволува правилата на однесување на која една млада жена треба да се подложи за да не ја компромитира својата почитуваност.***

Ово момент беше значаен пресврт во патувањето на Сузи. Песната, со не зината емоционална моќ и способност да ги премине бариерите, и' овозможи на Сузи да се поврзе со своето тело и да започне да комуницира на поотворен начин. Ово процес на споделување на вокалот не само што а засили не зината лична изразеност, туку и а за акна довербата меѓу неа и работилницата, како и меѓу учесниците. Песната стана начин за Сузи да а потврди сво ата присутност, да се ослободи од своите молкови и да се приклучи на другите на начин ко ѝ беше досега тешко достапен.

Анализа

Сузи живее сама со сво ата ма ка. Веќе неколку години не зините надворешни активности, и тоа во група, се сведуваат на минимално ниво.

Работилницата, затоа, е вознемирувачка за неа биде ќи станува збор за вклучување во група (составена само од лица со АСД) ко а веќе е формирана.

Не знам дали тоа е не зина желба или на не зината ма ка, но од самиот прв контакт, Сузи не покажува никакво одбивање. Не зината однесувачка поведба покажува потешкотии во интегрирањето во групата, но не и спротивставување.

Станува збор за:

- Да се придаде иста важност на тоа што не зината невербална комуникаци а го кажува (не зиното тело, не зините движења) како и на тоа што не го кажува.
- Да се биде внимателен на на малиот детал. Мало нешто содржи многу!

Кога овие предуслови се поставени, во случа от на Сузи работите беа едноставни биде ќи таа беше подготвена да се врати. Во ово случа , од наша страна, единствените нешта што требаше да ги направиме беа да на деме баланс помеѓу почитувањето на не зината временска рамка, редовните поттикнувања без да бидеме премногу инсистентни и, на важно, да а интегрираме присутноста на Сузи како што е, со не зините напредоци, со не зиниот молк.

Ово молк имаше свое место меѓу нас.

Целата тешкоти а беше да му се даде место без да прелее. Ризикот во ово случа би бил да молкот се наметне и да го пополни целото просторно, нашето исто толку колку што и на Сузи.

Можеби опасноста ко а а носеше ово молк а почувствував кога започнав со оваа песна ко а стана „последната шанса“, иако не бев свесна за тоа во то момент.

Можеби беше „итноста“ да се стави кра на ово молк ко се манифестираше со таква сила што се претвори во песна, песна ко а стана мост за Сузи. Тоа е на малку начин на ко сакам да го разберам ово исклучителен момент.

Во светот на ЛУ

Лу е возрасна жена. Тешко е да се определи не зината возраст.

Не зиниот начин на движење, не зиниот глас, не зината општа става се како на мало дево че, но не зиното лице и не зините бели коси се како на зрелата жена.

Лу пристигнува во работилницата многу ентузи астично. Таа е среќна затоа што сака да пее и особено да танцува, вели таа.

Лу а изразува сво ата радост праве ќи шеги, што многу ги забавува другите учесници кои а познаваат добро, биде ќи тие го делат истиот дом за медицинска грижа.

Лу има специјалност: таа совршено ги имитира звуците на животните!

Прецизноста со која се посветува на оваа игра е импресивна.

Без да биде свесна, таа користи многу контролирана вокална техника за да ги произведе овие звуци. Сите сме импресионирани од животинскиот концерт што Лу ни го нуди, што ја прави многу горда!

Таа лесно преминува од еден звук на друг, понекогаш по своите интервенции ја затвора со големи смешки.

Лу се забавува,
Лу игра,
Лу се смее,
Лу вика... но Лу исто така зазема многу место.
Толку многу што не останува место за другите.

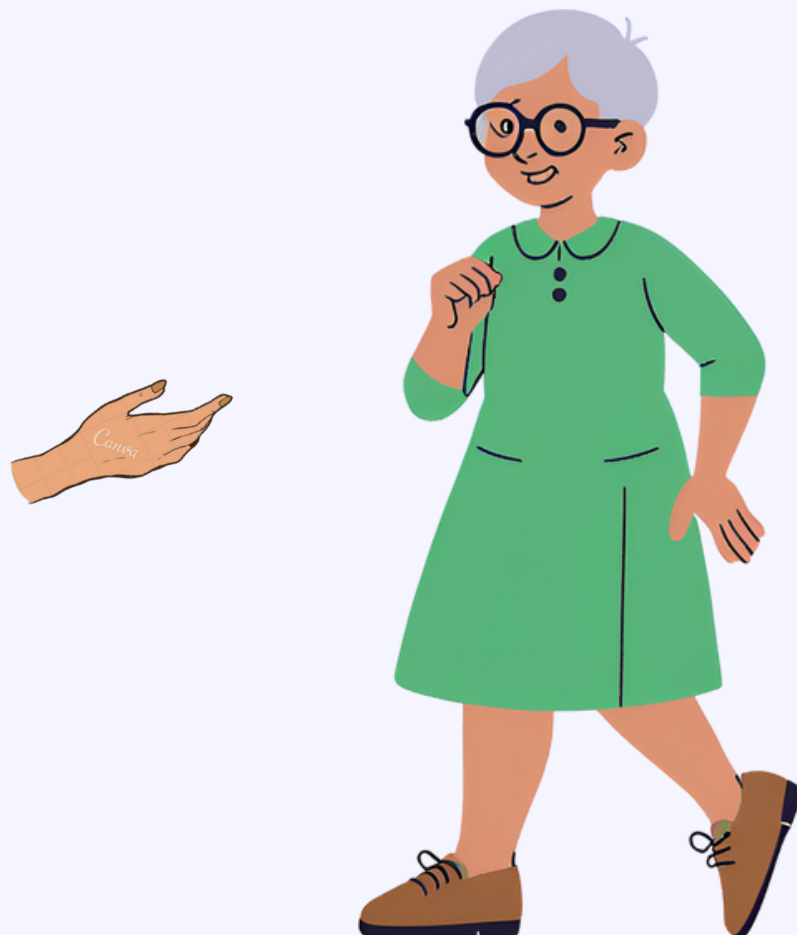
Нивната прва реакција – споделувањето на некоја форма на еуфорија прави место за сè поголемо повлекување од нивна страна, особено затоа што изненадувањето не е вистинско за нив, кои добро ја познаваат Лу и нејзините специфични способности. Се обидуваме колку што можеме да ги вклучиме другите членови на групата, но тоа е многу потешко отколку што изгледа, бидејќи Лу воопшто не е расположена да ги прекине своите вокални истражувања.

За да направиме одвлекување, единственото решение е радикална промена на активноста.

Предлагаме да танцуваме на музика за која знаеме дека им се допаѓа, бидејќи воспитувачот ни ја пренел претходно плетот на листата.

Изгледа дека заморот се наметнал на целата група, вклучувајќи ја и Лу, која одеднаш станува отсутна, со поглед изгубен во празнината.

Сепак, ги покануваме сите да станат, ги земаме за раце и започнуваме двоен танц.

ВНеколку минути со еден, па со друг.
Полека, телата повторно се оживуваат.
Секо прави своа мала кореографија, насмевките повторно се појавуваат на лицата. Но, чувствуваме дека енергијата веќе не е присутна.
Затоа, а скратуваме активноста и преминуваме на време за одмор, прилика да се напиеме вода, да изедеме неко бисквит, да размениме зборови со учесниците, воспитувачот, меѓу нас.

Одлучуваме да ја завршиме активноста со песна во два гласа, која им ја нудиме, гледајќи ја секој поединечно во очи.

Тишината се врати, активноста завршува. "Кога се враќаме?" нè прашува Дамјан, кој беше повлечен за време на целата сесија.

Анализа

Емоциите

Лу е веднаш многу ентузијастична.

Изразените емоции секогаш треба да бидат предмет на посебно внимание.

Навистина, емоциите се извор на замор. А заморот е важен фактор кој влијае на обезбедувањето на помош и управувањето со емоциите. Регулирањето на овие емоции претставува честа потешкотиа за лицата со аутизам спектарни нарушувања (АСН).

Преливот од сетила може да доведе до преплавување. Токму тоа и се случи со Лу. Потоната во уживањето да се игра со незиниот глас, придружено со ефектите што ги произведуваше на присутните, незината емоција ја надвладеала, како што беше случај и со незиното зафаќање на просторот. Групата исто така беше преплавена.

Другите учесници се повлекоа постепено.

Беше итно да се наиде излез за сите, вклучително и за Лу. Огромниот замор што ја погоди потоа е знак дека кризата не беше далеку.

Адаптирање на ситуацијата

Тоа беше задача да ја водиме групата кон мирен завршеток на работилницата, што беше различна цел од она што беше планирано за време на подготовката на сесијата, но тоа стана неопходно за време на неспречениот тек. Иако е важно да се задржат долгорочни цели за стекнување на нови вештини, уште поприоритетно е да се знае кога да се одвојат од нив кога ситуацијата тоа го бара. Избувнувањето на криза може да биде фатално и да го доведе во прашање продолжувањето на работилницата. Целта стана да се намали напнатоста, да се воспостави мирна атмосфера и да се постигне целосно вклучување на сите учесници, што беше постигнато преку:

- Комплетно менување на активноста со танц
- Предлагање на време за одмор и неформално дружење
- Преферирање на приемот преку слушање, наместо физичка активност.

Преземанье на предлози од учесниците

Лу сепак предложи многу корисна вокална игра ко а потоа беше развиена во текот на другите сесии на работилницата.

Откако Лу повеќе не беше единствена ко а произведува звук, многу подобро а управуваше сво ата радост од играњето со не зиниот глас и другите успеа а да влезат во предлогот.

Неколку сесии подоцна, Лу успеа да биде лидер на ово тип на игра. Очигледната гордост што а чувствуваше не предизвика никакви емоционални преоптоварувања.

Приказната за Лу а истакнува кривката рамнотежа на ко а се потпира работилницата со лица со аутизам.

Навистина се наоѓаме на тенка жица, сценариото на една сеси а многу брзо може да се сврти. Како жонглер, треба да имаме способност да а поправиме ситуации ата ко а станува потенци ално деликатна за неколку минути, иако ништо не укажувало на тоа.

Брзината на адаптаци а, како и осетливото и фино слушање на настаните, се два квалитети кои мораме да ги развиеме во односот со лицата со аутизам.

Во светот на ЛЕО

Кога има премногу бучава – секогаш има премногу бучава!
– и кога се случуваат работите премногу брзо, премногу
брзо околу мене – ми прави вртоглавица, не знам како да
го запре тоа!

А потоа, прашањата... Се плашам од прашањата.
Луѓето не престануваат да поставуваат прашања, тие ме
гледаат долго време, а потоа повторно почнуваат...
Не знам дали треба да направам нешто, па не правам
ништо...

Тоа е чудна навика...

Ме нервира!

Мама често вели дека сум многу анксиозен. Не сум баш сигурен што значи тоа.

Она што ас го знам е дека често се плашам.

То страв ме прави да трпам внатре, чувствувам топлина и студено истовремено.

Често ми се слулува:

- кога не препознавам ништо околу себе.
- кога ми зборуваат гласно

луѓето често зборуваат премногу гласно! Зошто зборуваат толку гласно?

Еден ден, мама ме однела во голема соба. Имаше луѓе што не ги познавав.

Едно големо момче што викаше гласно, една дево ка што посто ано се движеше и две дами.

Мама ми рече дека тие се љубезни и дека ќе правиме музика и ќе пееме.

Навистина ми се допаѓа музиката, ми се допаѓа и да пеам.

Но овде има многу луѓе и не познавам никого. Се плашам.

Мама останува со мене.

Седнуваме во еден агол.

Гледам наоколу.

Не познавам, но изгледа малку како училиште.

Ми се допаѓа музиката што а слушам.

Сакам да одам со нив, но се плашам премногу да се поместам.

Видов нешто што ми се допаѓа!
Направено е од дрво, има бели и црни клавиши.
Го видов тоа во „Арисотмачки“!
Мачките одеа врз него и беше убаво да се слуша.
Сакам да одам да пробам.

Тука сум!
Се качувам и слегувам на белите и црни клавиши,
како мачките, без да застамам.
Ми се допаѓа!

Една од двете дами кои пеат е до мене,
ми зборува нешто, но не сакам да а слушам ниту да а
гледам!

Не а познавам!

Сакам да продолжам да се качувам и да слегувам на белите
и црни клавиши, тоа е сè!

Како што дамата продолжува да зборува, бегам да а на дам
мама и да седнам до неа.

Анализа

Стравот

Како и многу лица со ТСА, Лео е опседнат со чувство на страв секогаш пат кога се соочува со нова ситуација. Непозната средина, премногу интензивна сензорна стимулација или преоптоварување со информации може да предизвикаат анксиозност и грижи. Ризикот од криза е голем.

Како Лео, ова се манифестира како повлекување во себе, блиску до состојба на шок. Тоа е начин на кој тој наоѓа заштита, негов начин да исчезне. Не е потребно да го повикуваме, напротив, важно е да ги почитуваме неговите механизми на одбрана.

Лео треба да се потпре на детали кои го потсетуваат на позната ситуација (овде, на пример, простор што наликува на училница). Набљудувањето е, затоа, важен чекор. Треба да се нагласи дека тоа може да се направи и без визуелен контакт.

Лео има слаб вид, па не ја набљудува средината со очи – тоа е вообичаено и за лица без проблеми со видот – туку со други сетилата. Тој треба да го почувствува просторот во целина за да може постепено да го освои.

Специфични интереси

Пианото го привлело Лео. Обектот често е полесно достапен отколку човекот. Всушност, човекот има лице чии изрази постојано се менуваат, глас кој дава вербални и невербални информации, кои често се неразбирливи за лицето со аутизам, тело кое носи мириси и сл. Тоа е збир на елементи кои на често се обработуваат изолирано и затоа се судираат едни со други.

Затоа, медијацијата преку обектот може да биде многу вредна. Во случајот на Лео - што е често во музичката сесија - тој сам го избрал својот обект. Тешкотијата е да се наоѓа празнина за да се создаде врска. Всушност, секој специфичен интерес може да се претвори во затворен ритуал, кој секој повторување го заклучува уште повеќе. Тука решението што го наоѓаме беше да го искористиме понудениот начин на игра доволно брзо. Бидејќи она што му се допаѓа на Лео е да минува од тешките до високите клавиши и од високите до тешките, започнавме да правиме истото патување во спротивен правец од оној на Лео, што предизвика "задржување" на клавишите. На почетокот, Лео не нас игнорираше, тој само прескокнуваше пречката која ја претставуваше странската рака. Потоа, прифати физички контакт, создавајќи прекин во неговото движење и намерајќи го да наоѓа решенија или стратегии за да ги мултиплицира средбите или, напротив, да ги избегне. Така се поставила врска која се развивала постепено.

Создадете Контакт

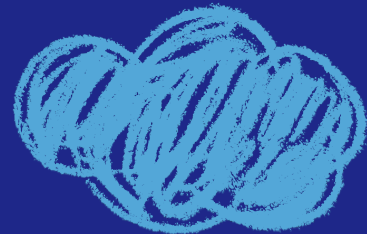
Неопходно е да се обидеме со сите можни начини да се создаде контакт. Невротипичните лица се навикнати на визуелен контакт, но то често може да биде нарушувачки за лице со аутизам поради причините спомнати порано. Затоа треба да научиме да го отвориме нашиот простор на можности и да бидеме внимателни на она што ни го нуди ситуацијата. Секој детал, колку и да е суптилен, е потенцијално искористлив. Со трпение и внимателност, сигурно ќе имаме пристап до информации кои можеме да ги претвориме во предлози, во протегнатата рака. Ако не успее, не е важно, ќе пробаме. Ако нашата желба да се сретнеме со личноста која е пред нас е голема, неизбежно ќе најдеме решение за да се отвори вратата и да се фати протегнатата рака.

Двете следни приказни, напишани од перспектива на фасилитаторите, преземаат различен поглед. Овој пат, фокусот не е ставен на успехите, туку на сомнежите, ранливостите и моментите кога работите не функционираат. Понекогаш, овие ранливости и слабости стануваат точка на средба со лицата со аутизам. Овие моменти исто така ни учат нешто: тие не се срамни и затоа не треба да се крие.

Овој процес нè прави сите хумани, вклучени во патување каде што се збогатуваме преку нашите „неуспеси“, учејќи да препознаеме што функционира и што не функционира, или барем што функционира помалку добро. Со промена на перспективата, човечката авантура се става во срцето на акцијата. И одеднаш, трофеите ја губат својата сјајност... Ви оставаме вам да направите свои анализи, користејќи ги претходните четири приказни како водич.

Σден ден да...
Σден ден не...

Пристигнувам пред оваа нова група – деца од 3 до 10 години, некои со АСН, други не – без никакви грижи. Веќе години наназад водам вакви музички работилници со многу различни луѓе. Го подготвив мо от час остава ќи простор за отворени и слободни полиња за да ги прифатам предлозите што доаѓаат од самите деца. Добро го разработивме проектот, ко трае 8 недели, со тимот на едукатори кои, патем, покажуваат голем ентузи азам. Сите околности се присутни за сеси ата да помине на добро. Сепак, веднаш по моето пристигнување чувствувам дека ситуаци ата на кра от не е толку идеална. Децата се расфрлани, немаат желба да ги прекинат своите активности за да се занимаваат со музика, а уште помалку имаат желба да примат нова личност.

Тие што се одважуваат да ми обрнат внимание асно го изразуваат своето незадоволство, додека другите ме игнорираат целосно.

По добри десетина минути, воспитувачите успеваат да ги соберат помалите деца во простори ата за прием, и активноста конечно може да започне. Малку збунета, брзо се претставувам бидејќи чувствувам дека групата може да се распадне во секој момент, толку е колективната енергија кривка. Предлагам игра со имиња која обично функционира одлично, но ова е целосен неуспех! Повеќето деца не учествуваат – некои молчат, други се свртени со грб, а трети, легнати на под, претпочитаат да си играат како гасеници наместо да ја прифатат мојата понуда...

Еден од воспитувачите конечно почнува да повишува глас и да ги укорува децата.

Ефектот, кој воопшто не е убедлив, трае помалку од една минута. Децата ни се измолкнуваат од раце, невозможно е да се задржи вниманието на ниту едно од нив!

Ги користам сите свои трикови: им пеам песна, предлагам вокални игри, телесни игри, ритмички игри, игри за слушање.

Ништо не помага.

По дваесетина минути, исцрпени, воспитувачите и јас одлучуваме да ја прекинеме активноста. Олеснувањето кое го изразуваат децата, наместо да го подобри моето расположение, само го зајакнува чувството на непријатност што се повеќе расте во мене.

Си велам дека со поголемите деца сигурно ќе биде поинаку.

Но напротив, беше полошо!

Активноста не само што беше лошо прифатена, туку резултираше со тоа тројца од нив да бидат исклучени поради насилство врз своите другари!

Сè до моето заминување, кога еден од поголемите се фрли врз едно помало дете со очигледна намера да го задуши.

Но, велат дека музиката го омекнува моралот!

Ова беше прв пат кога беше невозможно да се најде ниту една позитивна страна на оваа работилница!

Мораше да се прифати дека работилницата беше лоша, дека не успеав да реализирам ниту една од планираните активности и дека не успеав да ја подобрам утрината, која очигледно беше еден од оние „лоши денови“.

Воспитувачите не се осмелија ништо да ми префрлат, но – дали тоа беше моето чувство на вина или реалноста – всушност ја почувствував нивната разочараност.

Затоа побарав да организираме кризен состанок за да се обидеме да ја поправиме ситуацијата.

Неколку дена подоцна, се собравме помеѓу нас, професионалците, за да ја анализираме работилницата и пред сè да се обидеме да ја пренасочиме нашите цели. Првата точка што беше истакната помогна да се намали чувството на вина, кое го споделуваше целиот тим. Немавме целосна одговорност, бидејќи денот беше тежок. Децата не беа во добра форма.

Заморот и лошото расположение се прошири а како оган и го зафати а целиот тим, без да нè поштедат.

Ретко е тоа да биде толку генерализирано, но се случува!

Фактот што тоа беше отворено кажано и вербализирано нè опушти сите.

Сега бевме во состојба да признаеме дека сме сонувале малку премногу високо и гласно; прегледувањето на нашите цели, не со намалување, туку преку призмата на реалноста на групата, беше неопходност.

Се вративме на проектот, на моментот на неговото пишување, и направивме список со тоа што сакавме да направиме со децата.

Тогаш сфативме дека во ниту еден момент не им објаснивме на децата што е проектот!

Малку по малку, бевме во состојба да ги детектираме сите пропуштени моменти, фатени во вителот на притисокот за создавање и постигнување. Состанокот беше краток, но многу корисен.

Со подобро управување со анксиозноста од нашиот неуспех, успеавме без чувство на вина да ги согледаме местата што треба да се подобрат.

Следната работилница беше радикално поинаква.
Сите деца беа со нас, секое на свој начин, а се случи а дури
и мали чуда, како гласот на Капусин, четиригодишно
девоче, кое се проби низ тишината во која беше
повлечено од незино пристигнување во установата.

Го ценивме овој подарок соодветно, без да заборавиме
дека една недела претходно задржувавме сосема поинаков
вид солзи – солзите на чувството дека сè сме уништиле.

Анализа

Сега е ваш ред! Како и при нашите анализи на претходните раскази, сега ќе го анализирате овој расказ самостојно.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

доколку
средбата не се
одржи

То одбива да ме погледне, се крие зад нозете на неговиот татко, си ги покрива ушите кога му зборувам, вреска кога пеам.

Мариус многу јасно ја изразува својата опозиција.

Таткото не разбира: „Мариус толку многу ја сака музиката! Толку сакаше да дојде. Добро, вистина е, не утрово. Но, уште синоќа, кога му кажав дека ќе ве видиме, тоа плескаше со рацете и се смееше.“

Без да се преправам, бидејќи се чувствувам сосема спокојно, му објаснувам со смиреност дека тоа редовно се случува.

Мариус можеби всушност толку многу сакал да до де, па емоци ата утрово одеднаш стана премногу голема.

Но, можеби има и друга причина.

На добро е да му се остави време, да се запише неговото одбивање без да се драматизира.

Како што Мариус станува сè понервозен, вклучително и за време на нашата размена, одлучуваме да а прекинеме оваа работилница и да се видиме следниот пат.

Ситуаци ата навистина не е при атна, но е доволно честа за да не предизвика голема загриженост ка мене.

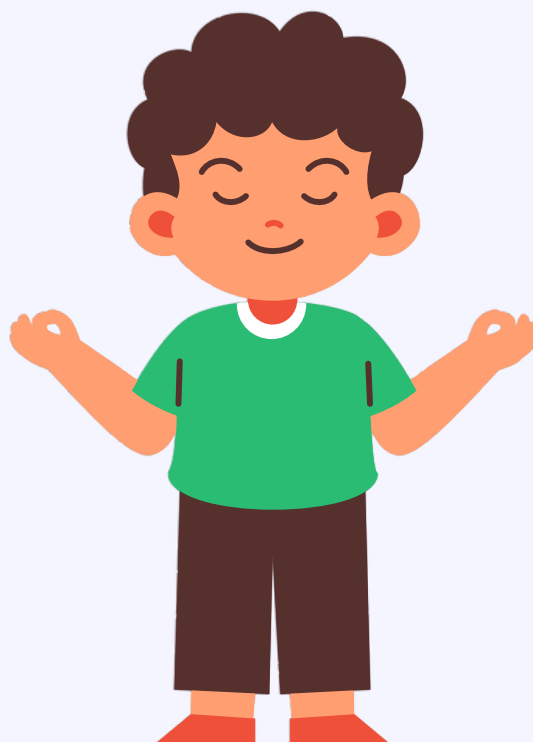
Се чувствувам подготвена да го пречекам Мариус, да чекорам со него, по малку, додека не на дам проред што ќе ми овозможи да се сместам во него, така што ќе се отвори простор помеѓу него и мене.

Следната недела, Мариус не сака да излезе од рацете на неговиот татко.

Секогаш обид да го ставам на земја а е проследена со силни и остри врескови.

Го смирувам таткото, му кажувам дека треба да пробаме повторно.

Третата недела, Мариус е поопуштен.

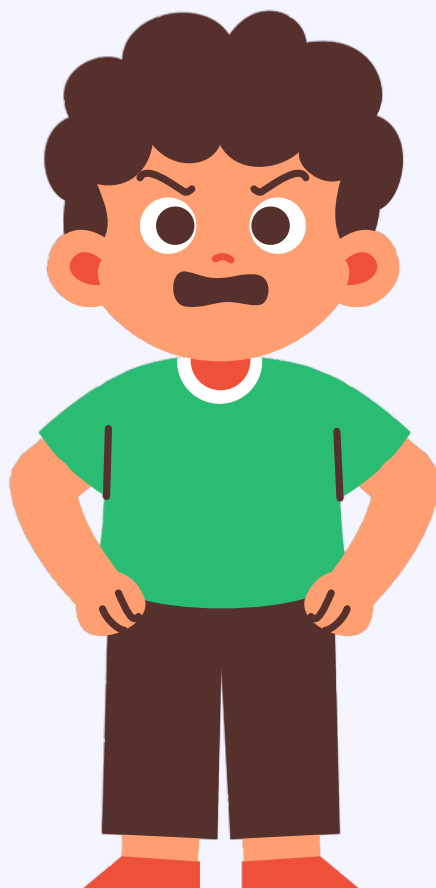
Тој држи раката на својот татко.

По неколку минути, тој пушта раката на својот татко и, по некое време, се приближува до куќа а во која има неколку инструменти за перкусии.

Таткото и тој престануваат да зборуваат.

Разменуваат погледи и споделуваат насмевка на задоволство: успеавме!

Таткото ми а покажува вратата, разбирам дека то ќе исчезне дискретно, му покажувам дека сум разбрала, премногу зафатена да се приклучам на Мариус. Со нежност, се приближувам до Мариус, кој е целосно апсорбиран од инструментите. Мојата рака го зема маракасот и го внесува во неговото поле на видок. Без да а сврти главата кон мене, Мариус а одбива мојата рака насилно. По неколку моменти, го прашувам дали можам да играм со него, добивам само еден еднозначен крик што изразува радикално не.

Останувам тивка близу него, но постепено, и самото мое присуство му станува неподносливо.

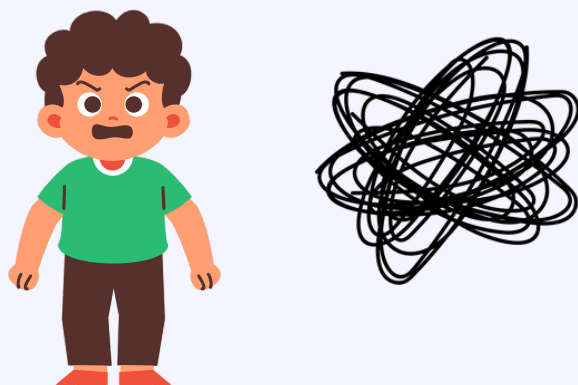
То ме турка сè посилно, сè додека не морам да ги напуштам инструментите. Му кажувам со нежен глас дека разбирам, дека се оддалечувам и дека нема да се грижи, не заборава ки да му прецизирам дека останувам тука.

Ако сакаше да се приближи, доволно беше да ме погледне.

Тогаш Мариус сфаќа: неговиот татко?

Каде е неговиот татко?

То скока, а превртува кути ата со инструментите, го бара со поглед низ целата соба и не го наоѓа сво от татко.

Мариус тогаш влегува во голема гневност, комбинирана со ужасна анксиозност.

То вреска уште по ако, трча насекаде, се удира, удира по сидовите.

Пробувам да го контролирам за да не повреди никого, ниту него, ниту друго дете.

Таткото, кој не требаше да биде далеку од вратата, се поавува многу брзо.

Сигурно не поминале повеќе од две или три минути од моментот кога Мариус забележал дека неговиот татко го нема и неговото враќање за него – и морам да признаам и за мене – времето се протегна значително.

Таткото не успеа да го смири и мораше да си оди, има ќи многу тешкотии да го задржи Мариус.

Над врисоците, му кажувам на таткото дека ќе го повикам утре.

Ово пат не сум оптимистична и се сомневам дека сигурно нема да го видам повторно Мариус.

То се почувствувал изневерен и како да му се даде право?

Неговиот татко не требаше да замине, не требаше да го оставам да си оди без да му извести на своето дете.

Следниот ден му телефонирам на таткото, но то не ми одговара, оставам порака ко а останува без одговор. Пробувам уште два пати, но сценариото останува исто. Средбата со Мариус не се оствари. Ова се случува, но не можам да си кажам дека не сум виновна. Некои средби не се случуваат, но во ово случај, грешката беше фатална.

Во последната порака му реков на таткото на Мариус дека не е затоа што не успеа со мене, тоа да значи дека нема да успее со некоја друга личност.

Анализа

Сега е ваш ред! Како и при нашите анализи на претходните раскази, сега ќе го анализирате овој расказ самостојно.

